אבל מי שגִּלְגֵּל [–לש] **עִיפָּה מַעֲרֵב יוֹם טוֹב** וכבר התחייב מאז בחלה, אף על פי שהיה בידו להפרישה בו ביום, הרי הוא **מַפְרִישׁ מְמָּנָּה** את **חַלָּתָהּ בְּיוֹם טוֹב**. שאף על פי שנאסרה הפרשת תרומות ומעשרות ביום טוב, ואף החלה היא בכלל תרומה, אף על פי כן לא אסרו להפרישה ביום טוב, שהרי מותר ללוש את העיסה ולאפותה ביום טוב עצמו כדי לאכול פת חמה, וכשעושה כן הותרה לו אף ההפרשה. ועל כן לא גזרו על הפרשת חלה ביום טוב כלל, ואפילו במקום שהיה בידו להפריש קודם יום טוב. **אֲבוּהָ דְּשְׁמוּאֵל אָמַר, אֲפִילּוּ מִי שֶׁגִּלְגֵּל עִיפָּה מַעֲרֵב יוֹם טוֹב, גַּם אֵין הוּא מַפְרִישׁ מְמָּנָּה** את **חַלָּתָהּ בְּיוֹם טוֹב**, לפי שהיה לו להפרישה מערב יום טוב כשאר תרומות ומעשרות, ולא התירו להפריש חלה ביום טוב אלא מעיסה שלש ואפה בו ביום. שואלת הגמרא: **לֵימָא פְּלִיגָא דְּשְׁמוּאֵל אַדְּאָבוּהּ** [דְּשְׁמוּאֵל] – האם נאמר שחולק שמואל על אביו בדין האמור, **דְּאָמַר שְׁמוּאֵל**, אף שעיסת ארץ ישראל החייבת בחלה מן התורה אסורה באכילה משום טבל עד שתופרש ממנה החלה, מכל מקום **בְּחַלַּת חוּצָה לָאָרֶץ** – חלה שיש להפריש מעיסת חוץ לארץ שאין חיובה אלא מדרבנן, הקילו והתירו לאדם להיות **אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ** את הפת ללא הפרשה, ולשייר בסופה כדי שיעור חלה, **וְאַחַר כָּךְ מַפְרִישׁ** חלה ממה שהשאיר, נמצא כי לדברי שמואל אין הפרשת חלת חוץ לארץ מתקנת את העיסה כלל, שהרי אפשר לאכול ממנה אף קודם ההפרשה, ואם כן אין לאסרה ביום טוב, שהרי כל סיבת איסור הפרשת תרומה וחלה ביום טוב אינה אלא משום שהוא נראה כמתקן, ובחוץ לארץ שהעיסה מותרת באכילה אף קודם ההפרשה, אין בהפרשה שום תיקון, ואין לאוסרה, ואם כן חולק שמואל על אביו האוסר להפריש כל חלה ביום טוב, ולא חילק בזה בין עיסת ארץ ישראל לעיסת חוץ לארץ. הגמרא מביאה יישוב לדבר: **אָמַר רָבָא, מִי לֹא מוֹדֶה שְׁמוּאֵל** בחלת חוץ לארץ, **שָׁאם קָרֵא עָלֶיהָ שֵׁם** חלה, דהיינו שהפריש אותה, **שֶׁאָסוּרָה לְזָרִים**, ושם תרומה עליה לכל דבר, ועל כן אף שאינה מכשירה את הפת לאכילה, הרי היא בכלל איסור הפרשת תרומות ומעשרות.

משנה

משנה זו עוסקת בענין טלטול סולם ביום טוב כדי לעלות עליו לשובך [–קן של יונים] ליטול משם גוזלות לשחטם לשמחת יום טוב, האם הוא מותר או שיש לאוסרו משום מראית העין, שיאמרו הרואים שהוא מטלטלו לצורך מלאכת תיקון הגג האסורה ביום טוב.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסּוּלָּם מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ ביום טוב, אפילו כדי ליטול משם גוזלות לשחטם ולאכלם לשמחת יום טוב, **אֲבָל** כשהסולם מונח ליד אחד מחלונות השובך, **מַטֶּהוּ מֵחַלּוֹן לְחַלּוֹן** באותו שובך. **וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין** להוליך את הסולם אפילו משובך לשובך:

* * *

גמרא

הגמרא מבארת את המחלוקת במשנה: **אָמַר רַב חָנָן בַּר אַמִּי, מַחֲלוֹקֶת** בית שמאי ובית הלל אם מותר להוליך את הסולם ביום טוב או לא, היא רק כשמוליכו **בִּרְשׁוּת הָרַבִּים**, שעוברי הדרך מצויים שם ורואים את הולכת הסולם, **דְּבֵית שַׁמַּאי סָבְרֵי** שאסור מפני מראית העין, מאחר שֶׁהֲרוֹאֶה את הולכת הסולם **אוֹמֵר**, כדי **לְחַטֵּיחַ גַּגּוֹ הוּא צָרִיךְ** את הסולם, וחושב הרואה שהוא עושה מלאכה זו ביום טוב, **וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי** שאין כאן חשש מראית העין, כי **שׁוֹבְכוֹ** של סולם **מוֹכִיחַ עָלָיו**, כלומר צורת הסולם שהיא מיוחדת לעליה לשובך, מוכיחה עליו שהוא מטלטלו כדי ליטול גוזלות מהשובך לצורך שמחת יום טוב, ולא יחשדוהו שמטלטלו לצורך טיוח הגג, **אֲבָל** להוליך את הסולם לשובך **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר**, שאין חשש מראית העין ברשות היחיד, מאחר ואין בני אדם עוברים שם שיראוהו בשעה שהוא מטלטל את הסולם. מקשה הגמרא על דברי רב חנן בר אמי: **אֵינִי** – וכי כן הוא, שבמקום שאין רואים לא נוהג שום איסור שנאסר מחמת מראית העין, **וְהָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב כָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן, אֲפִילּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר**. מתרצת הגמרא: דבר זה **תַּנָּאֵי הִיא** – נחלקו בו תנאים, ורב חנן בר אמי סובר כדברי התנא שמתיר במקום שאין רואים. **דְּתַנְיָא**, מי שנרטבו בגדיו בדרך במי הגשמים ורוצה ליבשם בשבת, **שׁוֹטֵחַ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חַמָּה, אֲבָל לֹא** ישטחם **בְּגֶנֶד הָעָם** [במקום שרואים אותו], שמא יאמרו הרואים שכיבסם היום וחילל את השבת, **רַבִּי** (אליעזר) [אֶלְעָזָר] **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין** לשוטחן בחמה אפילו שלא כנגד העם, משום שכל מקום שאסרו חכמים משום מראית העין, אפילו בחדרי חדרים אסור. הרי שנחלקו התנאים בדינו של רב, ומעתה יש לומר שרב חנן בר אמי סובר כתנא קמא שאיסור מראית העין אינו שייך במקום שאין רואים.

דרך אחרת בביאור המחלוקת במשנה: **אִיבָּא דְּאָמְרֵי** – יש שאמרו שכך **אָמַר רַב חָנָן בַּר אַמִּי, מַחֲלוֹקֶת** בית שמאי ובית הלל אם מותר להוליך את הסולם ביום טוב היא רק כשמוליכו **בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד**, שאין שם עוברים ושבים שיראו את טלטול הסולם, **דְּבֵית שַׁמַּאי אִית לְהוּ** – סוברים **דְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב**, שכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אסרוהו אפילו בחדרי חדרים, ולכן אסרו להוליך את הסולם לשובך ביום טוב אפילו ברשות היחיד. **וּבֵית הִלֵּל לֵית לְהוּ** – אינם סוברים **דְּרַב יְהוּדָה אָמַר רַב**, ולכן התירו להוליך את הסולם לשובך ביום טוב ברשות היחיד. **אֲבָל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים** שיש שם עוברים ושבים, **דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר**, משום מראית עין, שהרואה אומר להטיח גגו הוא מוליך את הסולם, שהיא מלאכה האסורה ביום טוב. מקשה הגמרא: **לֵימָא רַב דְּאָמַר כְּבֵית שַׁמַּאי** – שמא נאמר שרב שאמר 'כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור', סובר כבית שמאי ולא כבית הלל, בתמיה, אלא ודאי שסובר רב שבית הלל מתירים להוליך את הסולם אפילו ברשות הרבים, ולא אסרו כלל להוליך סולם של שובך ממקום למקום ואפילו ברשות הרבים, ומשום ששובכו מוכיח עליו, ושלא כדברי רב חנן בר אמי. מתרצת הגמרא: **תַּנָּאֵי הִיא** – נחלקו תנאים בדבר, **דְּתַנְיָא, שׁוֹטֵחַ בַּחַמָּה אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָעָם, רַבִּי** (אליעזר) [אֶלְעָזָר] **וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין**, ונמצא שנחלקו אם מותר ברשות היחיד מה שאסור משום מראית העין. ועל כן, תנא קמא שמתיר לייבש בצינעא סובר כשיטת רב חנן בר אמי שמחלוקת בית שמאי ובית הלל היא ברשות היחיד, ומודים בית הלל שאסור להוליך סולם של שובך ברשות הרבים משום מראית העין ועם כל זה מתירים ברשות היחיד, משום שלא אסרו חכמים משום מראית העין בצינעא, שלא כסברת רב, ובית שמאי סוברים כרב שאסרו חכמים אף בחדרי חדרים. ורבי אלעזר ורבי שמעון שאוסרים לייבש אפילו בצינעא, הם סוברים כשיטת רב לענין מראית העין, ומחלוקת בית שמאי ובית הלל לשיטתם היא בין ברשות הרבים ובין ברשות היחיד, ובית הלל מתירים להוליך סולם של שובך אפילו ברשות הרבים, שכיון שניכר שהוא סולם השייך לשובך, אין בזה חשש מראית העין, ואילו היו אוסרים משום מראית העין לא היו מתירים אפילו ברשות היחיד, שהרי כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אסרוהו אפילו בחדרי חדרים.

הגמרא מביאה דעות החולקות על המשנה: **מַתְנִיתִין** – משנתינו שמבואר בה שמחלוקתם של בית שמאי ובית הלל היא בהולכת סולם משובך לשובך, **דְּלֹא כִּי הַאי תַּנָּא** – אינה סוברת כברייתא שלהלן שמבואר בה שלא בכך נחלקו, **דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת הַסּוּלָּם מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ** כדי ליטול את הגוזלות, מפני שצורך יום טוב הוא, **לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא** האם מותר גם **לְהַחֲזִיר** את הסולם לאחר שנטל את הגוזלות, **שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אֵין מַחֲזִירִין** לפי שאין בהחזרת הסולם צורך יום טוב, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף מַחֲזִירִין.** ממשיכה הברייתא: **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים** שלדברי הכל מוליכים את הסולם משובך לשובך, ושלענין חזרה מתירים בית הלל, **בְּסוּלָּם שֶׁל שׁוֹבָךְ,** שהוא מיוחד לשובכים, וניכר לרואים שהוא מוליכו לשובך, ולא להטיח את גגו, **אֲבָל בְּסוּלָּם שֶׁל עֲלִיָּה** שהוא גדול יותר, **דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר** להוליכו לשובך ליטול גוזלות, ואף בית הלל אינם מתירים, משום שיש לחוש שיאמרו הרואים שלהטיח גגו הוא צריך את הסולם. **רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר,** אסור להוליך את הסולם כלל, אלא **מַטֶּה מַחְלוֹן לְחַלּוֹן** של אותו שובך בלבד. **אֲחֵרִים אוֹמְרִים מְשׁוּם רַבִּי דּוֹסָא,** כשמבקש להעבירו מחלון לחלון באותו שובך, אם החלון השני רחוק ואין ראש הסולם מגיע לחלון בהטיה בלבד, **אַף מְדַדִּין בּוֹ** – מוליך הסולם צעד אחר צעד מחלון לחלון.

הגמרא מביאה מעשה מענין זה: **בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא נָפוּק לְקַרְיָיתָא** – יצאו לכפרים לראות שדותיהם. **כִּי אָתוּ** – כאשר חזרו, **אֲמַר לְהוּ אַבּוּהוֹן** – שאל רבי חייא את בניו, **כְּלוּם מַעֲשֶׂה** של שאלה בהלכה **בָּא לִידֵכֶם** ונשאלתם בו. **אֲמָרוּ לוֹ,** מעשה שאלה על הולכת **סוּלָּם** של עליה לשובך **בָּא לְיָדֵינוּ, וְהִתַּרְנוּהוּ. אָמַר לָהֶם** רבי חייא לבניו, **צְאוּ** לשם בחזרה **וְאִמְרוּ** לשואלים **מָה שֶּׁהִתַּרְתֶּם.** מבארת הגמרא מדוע פסקו מה שפסקו ומדוע אין פסק זה נכון: **אִינְהוּ** – הם, בני רבי חייא, **סָבוּר, מִדְּקָא אָמַר** – ממה שאמר **רַבִּי יְהוּדָה** בברייתא **שֶׁבְּסוּלָּם שֶׁל עֲלִיָּה לֹא פְלִיגִי** בית שמאי ובית הלל ולדעת שניהם אסור לטלטלו, **מִכְּלָל** זה אתה למד **דְּתַנָּא קַמָּא** – רבי שמעון בן אלעזר לא סבר כך, אלא **סָבַר פְּלִיגִי** – שמחלוקתם של בית שמאי ובית הלל היא בהחזרת סולם של עליה, ולהוליכו לדברי הכל מותר ביום טוב, ולכן סמכו בני רבי חייא על תנא קמא והורו על סולם זה שמותר להוליכו לשובך. **וְלֹא הֵיא** – אין זה כך, שכן **רַבִּי יְהוּדָה טַעֲמֵיהּ דְּתַנָּא קַמָּא** [–רבי שמעון בן אלעזר] **קָא מְפָרֵשׁ,** ולא לחלוק עליו בא. הגמרא שואלת: **וּמַאי** שאכן אף לדעת רבי שמעון בן אלעזר אסור להוליך סולם של עליה ולא התירו בית הלל אלא סולם של שובך, **מַהֲקָתָנֵי** בדבריו **'מוֹלִיכִין אֶת הַסּוּלָּם מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ', וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שלדעתו **בְּסוּלָּם שֶׁל עֲלִיָּה פְּלִיגִי** בית שמאי ובית הלל, **הַאי** – מה שאמר **'מוֹלִיכִין אֶת הַסּוּלָּם מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ',** שמשמע שהוא אצל שובך ומוליכו משם, וכי כך היה לו לומר, הלא **'מוֹלִיכִין אֶת הַסּוּלָּם לְשׁוֹבָךְ' מִבָּעֵי לֵיהּ** - היה לו לומר, ומתוך כך היה מתפרש שמותר להוליך כל סולם אף של עליה, **אֶלָּא לָאו** – האם אין ללמוד מכך שהֲכִי קָאָמַר – כך כוונתו, סולם **שֶׁל שׁוֹבָךְ אֵין** – מותר להוליך, אבל **שֶׁל עֲלִיָּה, לֹא.** שואלת הגמרא: **וְאִידָךְ** – בני רבי חייא, כיצד עלה בדעתם לסבור שלתנא קמא אף בסולם של עליה נחלקו. משיבה הגמרא: לדעתם אין זה דיוק, משום שמי **קָתָנֵי** - האם נאמר **'סוּלָּם שֶׁל שׁוֹבָךְ',** והלא **'מְשׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ' קָתָנֵי,** ומשמע שבכל סולם מדובר, אפילו של עליה, ומה שהוסיף 'משובך' לא בא אלא להשמיענו שמותר להוליך ממנו **וַאֲפִילּוּ לְכַמָּה שׁוֹבָכִין.**

הגמרא מביאה נוסח אחר במעשה זה: **אִיכָּא דְּאָמְרֵי** – יש אומרים שכך היה המעשה, **אָמְרוּ** לו בני רבי חייא לאביהם שמעשה עם שאלה על **הַטּוּי סוּלָּם שֶׁל עֲלִיָּה** מחלון זה לחלון אחר באותו שובך, **בָּא לְיָדֵינוּ, וְהִתַּרְנוּהוּ,** שסברו שסולם של עליה אף שהוא אסור בהולכה, מותר להטותו. **אָמַר לָהֶם** רבי חייא לבניו, **צְאוּ וְאִמְרוּ מָה שֶּׁהִתַּרְתֶּם,** משום שסולם של עליה אסור אפילו להטותו. מבארת הגמרא מה סברו בני רבי חייא ומדוע אין הדבר כן: אחר דברי רבי יהודה אודות סולם של עליה, מובאים דברי רבי דוסא שהתיר להטותו מחלון לחלון, ולא נתבאר במפורש באיזה סולם התיר. **אִינְהוּ** – בני רבי חייא, **סָבוּר, מַאי דְּקָא אָמַר** – מה שאסר **תַּנָּא קַמָּא** [–רבי יהודה], דהיינו סולם של עליה, **קָא שָׁרֵי** – התיר **רַבִּי דּוֹסָא** להטות, שבא להקל על דבריו, ולפי זה הורו שמותר להטות אף סולם של עליה. **וְלֹא הֵיא** - אין זה כך, אלא **מַאי דְּקָא שָׁרֵי תַּנָּא קַמָּא** דהיינו סולם של שובכין, שמותר להוליכו, אותו **קָא אָסַר רַבִּי דּוֹסָא,** ובא להחמיר שאין להתיר אלא להטותו, אבל סולם של עליה אסור אפילו בהטיה:

* * *

שנינו במשנה: בית שמאי אומרים, אין מוליכין את הסולם משובך לשובך **אֲבָל מַטֶּה מַחְלוֹן לְחַלּוֹן וכו'** ובית הלל מתירין:

שואלת הגמרא: **אַלְמָא** – מוכח מהמשנה **שלְּגַבֵּי** דבר שיש טעם לאוסרו מדרבנן ביום טוב אולם הדבר ימנע **מִשְּׁמָחַת יוֹם טוֹב, בֵּית שַׁמַּאי** מורים **לְחוּמְרָא,** ואוסרים אותו, **וּבֵית הִלֵּל** פוסקים **לְקוּלָּא** משום שמחת יום טוב. **וְרַמִינְהִי** – ויש להקשות מהמשנה (ב.), **הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף בְּיוֹם טוֹב** ליצורך סעודת היום, **וְהֵרִיהוּ** טען כסוי הדם, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יַחְפּוֹר בְּדֶקֶר** [–כעין יתד של ברזל שחופרין בו את הקרקע] **וְיַכְסֶה** את הדם בעפר, ולא גזרו חכמים לאסור את החפירה, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לֹא יִשְׁחוֹט** חיה ועוף ביום טוב **אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן מִבָּעוֹד יוֹם,** הרי שבאיסור דרבנן במקום שמחת יום טוב בית שמאי מקילים ובית הלל מחמירים, וזה שלא כפי המבואר במחלוקתם לגבי הולכת סולם. הגמרא מביאה ישוב לקושיא: **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מוּחְלֶפֶת הַשִּׁטָּה** – התחלפו שיטות בית שמאי ובית הלל במשנתינו, ויש להעמיד את הגירסא באופן שבית הלל הם המחמירים ואוסרים להוליך את הסולם משובך לשובך, ובית שמאי הם שמתירים, וכך לא תהא סתירה בין המשניות. דוחה הגמרא: **מַמַּאי** – מה ההכרח להפוך את המשנה מכח הקושיא מכיסוי הדם בעפר, **דִּלְמָא** – אפשר שעד **כָּאן לֹא קָאָמְרֵי בֵּית שַׁמַּאי הָתָם** שמותר לחפור בדקר ביום טוב, **אֶלָּא הֵיכָא דְּאִיכָּא דֶּקֶר נָעוּץ** – משום שמדובר באופן שכבר היה הדקר נעוץ באדמה מבעוד יום, ומשום כך סוברים בית שמאי שאין סיבה לאסור את החפירה בדקר לפי שאינו דומה לחפירה כלל, **אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיכָּא דֶּקֶר נָעוּץ** מבעוד יום, **לֹא** התירו בית שמאי אף שהוא במקום שיש בו משום מניעת שמחת יום טוב. **וְאִי נַמִּי** – וכן יש לחלק בדעת בית הלל ולומר **שעַד כָּאן לֹא קָאָמְרֵי בֵּית הִלֵּל הָכָא** שמותר להוליך את הסולם לשובך **אֶלָּא** משום **דְּשׁוֹכְבוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו** שאינו מבקש להטיח את גגו, וכיון שכן שוב אין סיבה לאסור את הולכת הסולם, **אֲבָל הָתָם** בחפירה בדקר שיש סברא לאסור, בזה סוברים בית הלל שלֹא התירו חכמים לחפור בדקר, אע"פ שהוא במקום שמחת יום טוב, ונמצא שאין לנו ראיה ממחלוקות אלו מה דעת בית שמאי ובית הלל במקום שיש סיבה לאסור מדרבנן אולם הדבר יגרום מניעת שמחת יום טוב. הגמרא מבארת על מה אמר רבי יוחנן את דבריו: **אֶלָּא אִי קָשְׁיָא** – אם יש קושיא שמכוחה אמר מה שאמר, **הָא קָשְׁיָא** – זו היא הקושיא, שבמשנה לקמן (י.) נאמר, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֹא יָטוֹל** מן הגוזלות לשוחטם ביום טוב אף שנוטלם לצורך שמחת יום טוב, **אֶלָּא אִם כֵּן נָעֲנַע** – משמש את אותם הגוזלות **מִבָּעוֹד יוֹם,** ואף שלהרוציאם מידי מוקצה די באמירה, מכל מקום סוברים בית שמאי שבגוזלות אלו צריך הכנה על ידי מעשה, כיון שחוששים שמא לאחר שיטלם יחזור בו מכוונתו לשחטם מחמת שיחוס עליהם, ונמצא שטלטל ביום טוב שלא לצורך, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים** אין צריך הכנה במעשה אלא די בהכנה על ידי אמירה כבר מוקצה, דהיינו שמבעוד יום יהא **עוֹמֵד וְאוֹמֵר** גוזל זֶה **וְגוזל זֶה אֲנִי נוֹטֵל** למחר. **אַלְמָא** – מוכח שלגַבֵּי איסור דרבנן במקום **שִׁמְחַת יוֹם טוֹב, בֵּית שַׁמַּאי** פוסקים **לְחוּמְרָא** ולכן החמירו להצריך הכנה על ידי מעשה, **וּבֵית הִלֵּל** פוסקים **לְקוּלָּא** והורו שלא לחוש שמא ימלך ודי בהכנה על ידי אמירה, **וְרַמִינְהִי** – ויש להקשות מהמשנה (ב.) **הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף בְּיוֹם טוֹב,** שמוכח שדעתם היא ההיפך, וכמו שביארנו לעיל, ועל זה אמר **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מוּחְלֶפֶת הַשִּׁטָּה,** שיש להפוך את מחלוקתם לגבי נטילת גוזלות, ובית שמאי מקילים שדי בהכנה בדיבור ובית הלל מצריכים הכנה על ידי מעשה. דוחה הגמרא: **וְדִלְמָא לֹא הֵיא** – שמא לא קשה משם, ואין צורך להחליף את השיטות, שיש לומר **שעַד כָּאן לֹא אָמְרֵי בֵּית שַׁמַּאי** שמותר לחפור בדקר ביום טוב **אֶלָּא הֵיכָא דְּאִיכָּא דֶּקֶר נָעוּץ** מערב יום טוב, ולכן סוברים בית שמאי שאין סיבה לאסור את החפירה בדקר לפי שאינו דומה כלל לחפירה האסורה מן התורה.